

EMITENCI PYTAJĄ?

Systemy IT w raportowaniu ESG

Współcześnie nie zastanawiamy się, czy narzędzia IT mogą wspierać codzienną pracę, procesy zarządcze i sprawozdawcze, bo widzimy, że automatyzacja ze względu na złożoność procesów, operacji międzynarodowych i różnych wymogów prawnych jest koniecznością, ale w jaki sposób. Oczekujemy, by rozwiązanie informatyczne optymalizowało procesy, a nie komplikowało. Na pierwszy plan wysuwa się pytanie, jakie potrzeby ma konkretna organizacja oraz czy i jak system IT odpowiada na te potrzeby. Jest to kluczowe, by w różnorodności rozwiązań wybrać te, które będą wspierały rozwój organizacji. Chcemy przyjrzeć się, jak zmieniające się wymagania ESG są powiązane z rozwojem rozwiązań IT ESG.

Zmieniają się przepisy regulujące raportowanie i jednocześnie następuje rozwój technologiczny, który powoduje, że rozwiązania IT mogą stać się efektywnym wsparciem w raportowaniu i zarządzaniu.

Tak, rozwiązania IT są odpowiedzią na potrzeby, które pojawiają się na rynku. „Sky is the limit” – świadomość, jakie są potrzeby, pozwala na skrojenie adekwatnych rozwiązań informatycznych. Dyrektywa CSRD i przepisy, które około niej powstają, wytyczyły kierunki. Prosty mechanizm zbierz informacje, zarządzaj, nadzoruj i raportuj staje się skomplikowany, jeżeli dodamy do tego skalę organizacji i złożoność procesów, różnorodność przepisów, poziomy i formaty raportowania, wymóg digitalizowania i atestacji.

ESRS regulują zakres ujawnień i jednocześnie mają zaszyte powiązania, przez co na raportowanie ESRS patrzy się jak na proces. Spółki potrzebują projektować swój system tak, by zbierać i zarządzać danymi w powiązaniu do IRO. ESRS określają, jakie informacje zebrać i opisać w kluczu polityk, działań, zasobów, celów, co oznacza, że potrzeba systemu, w którym w określonej strukturze te dane są systematyzowane. ESRS zobowiązują do wyznaczenia wskaźników ilościowych i jakościowych, które są miarą celów. Potrzeba, by system zbierania danych zawierał powiązania logiki PAT-M. Baza danych powinna być budowana historycznie, by móc tworzyć analizy, prezentować zmiany mierników względem celu czy pozwalać na kalkulacje w oparciu o dane wprowadzone w systemie. Takie informacje są potrzebne dla raportowania, ale także do celów zarządczych.

Widzimy, że ilość informacji do opracowania jest znaczna. Z samych standardów przekrojowych i tematycznych wynika lista około 1000 punktów danych – standardy sektorowe dodadzą kolejne. Narzędzie nie zastąpi wiedzy człowieka czy zdolności oceny kwestii ważnych, ale pozwoli na zaprojektowanie systemu zarządzania zbieraniem informacją, powiązań odpowiedzialności czy macierzy punktów danych. Daje możliwość sprawnego śledzenia postępu prac czy wizualizację wyników. Pozwala na uzyskanie informacji, które tematy są nieistotne i dlatego, jaka jest podstawa oceny i jak zmieniała się w czasie. Agreguje informacje o data point aktywnych i wykorzystanych czy nieaktywnych, które są powiązane z innymi przepisami UE, co warunkuje konieczność podania dodatkowych informacji. Czy finalnie informacja o powiązaniu pomiędzy treścią raportu a wnioskami wynikającymi z procesu zbierania danych. Dodatkowo, system daje możliwość powiązania danych wynikających z innych przepisów np. pomiędzy Taksonomią UE a punktami danych czy zarządzania projektami pod kątem spełniania kryteriów.

Ciekawym wątkiem są możliwości w zakresie zbierania i śledzenia informacji z łańcucha wartości. Modelowe podejście ESRS zakłada schemat, w którym kwestie istotne i dalej polityki i procedury, przekładające się na działania zorientowane na cel mierzony wskaźnikami ilościowymi czy jakościowymi obejmuje własne operacje, jak i w łańcuchu wartości. Pomijając wątek uproszczeń aktualnie przyjętych w ESRS, które powodują, że głębokość pozyskania informacji poza E1 w łańcuchu wartości jest ograniczona, na bazie odpowiednio sparametryzowanej bazy możli-

we jest zaszycie informacji z łańcucha wartości pozwalającej powiązanie i śledzenie hot spot z łańcucha w logice PAT-M.

Jakie mechanizmy działają odnośnie do konsolidowania danych ESG?

Konsolidowanie danych jest podstawowym wymaganiem i wyzwaniem, działają mechanizmy znane z konsolidacji finansowej, przy czym znacznie więcej jest danych opisowych czy różnych jednostek miary, wskaźników. Budowanie bazy danych uwzględniającej systematykę ESRS, punktów danych w podziale na segmenty, spółki etc. daje szeroką bazę do analiz i prezentacji wyników w układzie jednostkowym i skonsolidowanym, w tym dostarczone są funkcje zarządzania systemem zbierania informacji w układzie segmentów, spółek i Grupy. Przewagą jest automatyzowanie zbierania danych i integrowanie z innymi systemami, przez co minimalizowana jest ilość danych wprowadzanych ręcznie, co zwiększa wiarygodność danych przez minimalizowanie błędów i przekłada się na oszczędność czasu. System daje możliwość kontroli wpisów zarządzania bezpieczeństwem danych.

Nowym tematem jest digitalizowanie raportów zrównoważonego rozwoju w Inline XBRL.

Digitalizowanie raportów umożliwia masowe analizowanie i porównanie danych. Jest to odpowiedź na potrzebę rynku, by dane ESG były dostępne szybko, w formacie czytelnym dla maszyn, by możliwe było budowanie baz danych i analiz jako baza dla decyzji inwestycyjnych. Wewnątrz organizacji format XBRL będzie raczej motywacją do ujednolicenia systemu zbierania danych co zwiększy przejrzystość zarządzania. Trzeba sobie dać pytanie o spójność pomiędzy taksonomią XBRL a systematyką raportu i bazy danych dedykowanej zbieraniu informacji.

Jak narzędzie IT ESG będzie odpowiadać na wyzwania, z jakimi mierzą się odpowiedzialni operacyjnie za proces?

Raportowanie finansowe czy niefinansowe wiąże się z podobnymi wyzwaniami:

- przejrzysty przepływ informacji, spójne procedury, procesy w grupie kapitałowej,
- spójny format danych do raportowania i analizy,
- czas od pozyskania danych do finalnych konkluzji,
- kontrola przepływu informacji, status zadań, przejrzystość odpowiedzialności za poszczególne zadania,
- nadzór nad jakością danych, monitorowanie ścieżki walidacji danych,
- zarządzanie zmianami tak, by osoby korzystające z danych bazowych miały pewność, że formułują wnioski na podstawie aktualnych informacji,
- budowanie bazy wiedzy, która zawiera dokumenty, wnioski, ustalenia,
- eliminacja działań niepotrzebnych i dublowanie prac,
- kontrolowanie bezpieczeństwa danych, możliwość prowadzenia mechanizmów zabezpieczających uprawnienia dostępu.

Podobnych wyzwań wynikających z faktu, że sprawozdawczość zrównoważonego rozwoju jest złożonym procesem, można listować wiele. System informatyczny, który jest zaprojektowany pod takim kątem, by wspomagał zarządzanie, dostarcza adekwatne funkcjonalności, raporty, kanały komunikacji.

Jak na narzędzia ESG można spojrzeć z punktu widzenia osób odpowiedzialnych za zarządzanie w organizacji?

FOT. MAT. PRASOWE

MARIA BIELA

biegły rewident, system Consolia ESG (ESG Processing & Reporting Platform)

Oczekiwanie względem zarządzających i ich odpowiedzialność rosną. Są one kreowane bezpośrednio przez ESRS czy dyrektywę należytą staranności lub pośrednio przez fakt, że audytorzy oceniają organizację, procedury i zaangażowanie kierownictwa. Zarządzający są stawiani w centrum procesu, jakim jest zaprojektowanie systemu zbierania i przepływu informacji, budowania strategii, oceny jej skuteczności etc. Od zarządzających oczekuje się potwierdzania informacji, które wynikają z wnętrza organizacji, za które bezpośrednio odpowiedzialne są inni. Stopień skomplikowania rośnie wraz ze złożonością organizacji. Wykorzystanie narzędzi informatycznych ESG umożliwia:

- wykazanie, jak w organizacji zaprojektowano całościowo proces zbierania danych, zarządzania nimi i nadzoru, w tym udział kierownictwa jako użytkownika czynnego, biernego, który ma dostęp do raportów i ma możliwość śledzenia postępu informacji,
- powiązanie celów zarządczych z celami wpisanymi w logikę zrównoważonego rozwoju,
- udzielenie odpowiedzi na bazie danych, ponieważ w każdym momencie możliwe jest dotarcie do dokumentacji bazowej,
- zarządzanie lukami w organizacji, które obszary wymagają zmian, w którym kierunku, które wymagają modyfikacji celu czy strategii, które dofinansowania,
- nadzór nad wynikami przez śledzenie zmian we wskaźnikach.

Pewną nowością będzie atestacja raportów ESG. Jak na narzędzia IT można spojrzeć z punktu widzenia odpowiedzi na potrzeby audytu?

Obowiązek atestacji został przekazany w odpowiedzialność biegłych rewidentów, a przez to został objęty reżimem formalnym podobnym do audytu danych finansowych. Standardy atestacji są w trakcie opracowania, należy się spodziewać, że nie będą one odbiegać istotnie od dotychczasowej logiki prowadzenia audytów. Organizacje muszą przygotować się i swoje systemy, tak by móc zaprezentować, w jaki sposób proces został zaprojektowany, jakie są odpowiedzialności i kontrole włączone w proces oraz by dostarczyć dokumenty będące podstawą wniosków i ujawnień.

Należy spodziewać się, że czasochłonność audytu wzrośnie, a to przełoży się na koszty. Tym bardziej należy szukać rozwiązań, które będą minimalizować czas pracy niezbędny do obsługi audytu. Narzędzie ESG daje przewagę w optymalizacji procesu przez dostarczanie:

- przejrzystego schematu procesu, co zwiększa stopień polegania na danych,
- matrycy uprawnień i odpowiedzialności, w tym założeń co do kontroli,
- raportu pozwalającego kontrolować kompletność opracowania punktów danych, które powiązane są z kwestiami istotnymi, które zostały ocenione jako nieistotne, a są powiązane z innymi przepisami, co wymaga dodatkowych ujawnień,
- raportu zawierającego systematykę powiązań pomiędzy kwestiami istotnymi a odpowiednimi wymaganymi ujawnieniami w zakresie polityk, działań, celów i mierników z przejrzystą informacją, których danych brakuje i w jakich okresach będą uzupełniane, które dane są szacunkowe i wymagają dokumentowania założeń,
- informacji o zmianach w kolejnych wersjach zapisów będących bazą ujawnień, co pozwala na koncentrowanie na rzeczywistych zmianach i optymalizacji czasu analiz.

W przypadku wykorzystania formatu elektronicznego i powiązania data point z XBRL audytor zyskuje łatwość pobrania danych do analiz w narzędziu audytorskim.

Atutem jest kontrola, jaką ma spółka nad informacjami przekazywanymi do audytu lub też w opcji dostarczenia audytorowi dostępu biernego, czas pracy zespołu spółki angażowanego do współpracy z audytorem jest znacznie zredukowany.

Z pewnością nie wyczerpałam całości możliwych wątków związanych z tym, jak narzędzia IT mogą stanowić czynnik rozwoju w przechodzeniu organizacji w kierunku świadome zarządzających kwestiami ESG, mam nadzieję, że staną się one inspiracją dla formułowania własnych potrzeb i wytyczania celów systemom IT. ©